

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich
dr Janusz KOCHANOWSKI

Warszawa, 20/11/2008r.

RPO-593078-VI/08/KP

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan

Cezary Grabarczyk

Minister Infrastruktury

Wielce Szanowny Panie Ministrze

Zwracam się z uprzejmą prośbą o zbadanie problemu nieczytelności danych określających właściciela pojazdu w nowym druku dowodu rejestracyjnego oraz przedstawienie stanowiska w tej sprawie.

Postanowiłem podjąć ten problem z uwagi na jego uciążliwość dla obywateli oraz organów samorządu terytorialnego.

Wprowadzenie nowych dowodów rejestracyjnych jest spowodowane dostosowaniem polskiego prawa do prawa unijnego, wynikającym z Dyrektywy Rady 1999/37/EC z dnia 29 kwietnia 1999 r. w sprawie dokumentów rejestracyjnych pojazdów (Dz.U. L 138 z 1.6.1999, str. 57). Nowe wzory dowodu rejestracyjnego oraz dokumenty niezbędne przy pierwszej rejestracji samochodu sprowadzonego z zagranicy zostały określone w rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z 4 maja 2004 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie rejestracji i oznaczania pojazdów (Dz.U. Nr 110, poz. 1169). Aktualnie po zmianach nowe wzory dowodu rejestracyjnego, pozwolenia czasowego i nalepki kontrolnej oraz wzory tablic rejestracyjnych oraz innych tablic identyfikacyjnych i oznaczeń, w które zaopatruje się pojazd, a także i opis reguluje rozporządzenie Ministra Infrastruktury w sprawie rejestracji pojazdów (tekst jednolity: Dz.U. z 2007 r., Nr 186, poz. 1322).

Należy zauważyć, iż wprowadzenie postanowień Dyrektywy 1999/37/EC w sprawie dokumentów rejestracyjnych pojazdów, doprowadziło do zmiany danych zawartych w nowych dowodach rejestracyjnych, jak i do zmiany formatu. Nowe dowody rejestracyjne są sześciostronicowe i mają format A6. Oprócz obowiązkowych danych w postaci zharmonizowanych kodów, do dowodów rejestracyjnych nowego typu wpisane są także dane krajowe co miało ułatwić przeprowadzanie kontroli drogowych w poszczególnych państwach unijnych.

Nowym rozwiązaniem jest zrezygnowanie z wpisywania w dowodzie rejestracyjnym numeru silnika i zastąpienie go numerem VIN albo numerem nadwozia, podwozia lub ramy. Podstawą wprowadzenia tej zmiany było dążenie do określenia w dowodzie rejestracyjnym pojazdu danych standardowych, takich samych na terenie wszystkich krajów UE. Nie wszyscy producenci oznaczali silnik numerem identyfikacyjnym. Ponadto nawet jeśli już taki numer istniał, producenci ustalali go według indywidualnych zasad, a nie w sposób unormowany, co w efekcie nie pozwalało na szybką weryfikację danych o pojeździe na podstawie numeru silnika.

Zwiększenie liczby stron dowodu rejestracyjnego do sześciu, ma pozwolić na umieszczenie w dowodzie rejestracyjnym nowego kodu zabezpieczającego OCR-B, wykorzystywanego w szczególności przy przekraczaniu granicy. Przyjęto także, iż wprowadzeniu nowych dokumentów rejestracyjnych ma towarzyszyć stworzenie Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców, z którą nowe wzory dowodów rejestracyjnych mają być ściśle związane.

Ponadto zmianie uległ także sposób druku i wydawania dowodów rejestracyjnych. Urzędy, w których następowała rejestracja pojazdów, nie będą już dysponentami pustych blankietów dowodów rejestracyjnych. 1 października 2004 roku w całym kraju został wdrożony i rozpoczął pracę system „Pojazd”, jako element Centralnej Ewidencji Pojazdów i Kierowców (CEPiK). System umożliwia urzędom składanie zamówień na wypełnione danymi dowody rejestracyjne i karty pojazdu oraz nalepki kontrolne z nadrukowanym numerem tablicy rejestracyjnej. Zamówienia są przesyłane do Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych w postaci elektronicznej, za pośrednictwem satelitarnej transmisji danych. Po wytworzeniu gotowe dokumenty są przesyłane do urzędów pocztą kurierską. Po przyjęciu wniosku o wydanie dowodu rejestracyjnego komplet danych potrzebnych do jego wydania w postaci elektronicznej jest przesyłany do centrali Polskiej Wytwórni Papierów

Wartościowych, w której dowody są wypełniane, a następnie odesłany do właściwych urzędów. Przyjęcie nowych zasad wydawania dowodów rejestracyjnych ma służyć uniknięciu kradzieży pustych blankietów dowodów, a jednocześnie doprowadzić do jednolitego wypełniania wszystkich wydawanych dowodów.

Zasadnicze wątpliwości budzi przede wszystkim nowy druk dowodów rejestracyjnych, z uwagi na zmianę rozmieszczenia danych dotyczących właściciela i organu wydającego dowód rejestracyjny. W nowych dowodach rejestracyjnych na pierwszej stronie jest wpisany organ wydający dowód rejestracyjny, a dopiero znacznie dalej, na szóstej stronie osoba użytkująca pojazd. Tymczasem w państwach Unii Europejskiej najczęściej właściciel jest wpisany na pierwszej stronie dowodu rejestracyjnego. Nowe polskie dowody rejestracyjne zostały zaprojektowane zgodnie z postanowieniami Dyrektywy 1999/37/EC w sprawie dokumentów rejestracyjnych pojazdów, która unifikuje dane zawarte w dowodach rejestracyjnych, używanych w UE. W rubryce oznaczonej literą „A” w całej Wspólnocie w dowodzie rejestracyjnym powinien być wpisany numer rejestracyjny pojazdu, w rubryce „B” data pierwszej rejestracji pojazdu, natomiast w części „C” dane personalne, a w rubryce „D” powinny być wpisane dane określające markę i model pojazdu. Jednocześnie przepisy dyrektywy nie ustalają kolejności, w jakiej w dowodzie rejestracyjnym powinny być umieszczane dane.

Nieczytelne oznaczenia w polskich dowodach rejestracyjnych są przyczyną wielu omyłek unijnych policjantów, wystawiających mandaty Polakom przebywającym za granicą którzy naruszyli przepisy ruchu drogowego. Na pierwszej stronie dowodu rejestracyjnego tzw. "tłustym drukiem" wpisana jest nazwa organu wydającego, a nie właściciela pojazdu. Taki zapis wprowadza w błąd policję w krajach UE. W konsekwencji setki mandatów i wezwań do zapłaty, zamiast do polskich kierowców są kierowane do prezydentów i starostów polskich miast. Natomiast jeśli dane kierowców zostaną spisane z prawa jazdy wówczas prezydenci i starostowie często traktowani są jak przedsiębiorcy, u których zatrudniony jest kontrolowany kierowca. Pierwsze kłopoty prezydentów i starostów zaczęły się jeszcze w 2005 roku, czyli wkrótce po wprowadzeniu nowych, unijnych wzorów dowodów rejestracyjnych.

Pojawienie się nowych wzorów dowodów rejestracyjnych nie spowodowało konieczności wymiany przez kierowców "starszych" dowodów, gdyż ich całkowita wymiana na nowy typ nastąpi sukcesywnie wraz z kolejnymi rejestracjami pojazdów. Z tej

przyczyny do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich nie wpływały skargi w tej sprawie. Do Biura Rzecznika Praw Obywatelskich nie wpłynęły również skargi od prezydentów i starostów polskich miast i miasteczek, gdyż problem ten jest pomijany wstydlwym milczeniem. Powziąłem informację o nim na podstawie artykułu zamieszczonego w Internecie. Nie zmienia to i zmienić nie może mojej oceny, iż należy podjąć działania w celu wyjaśnienia zasad oznaczania danych o właścicielu pojazdu w nowych dowodach rejestracyjnych. Prawdopodobnie najlepszym rozwiązaniem byłaby zmiana druków dowodów rejestracyjnych, a do czasu wprowadzenia tej zmiany poinformowanie służb krajów UE o treści druków aktualnie obowiązujących.

Mając na względzie konieczność dostosowania zarówno pod względem formalnym, jak i materialnym polskich przepisów do postanowień dyrektywy Rady 1999/37/WE z dnia 29 kwietnia 1999 r. w sprawie dokumentów rejestracyjnych pojazdów, biorąc pod uwagę sygnalizowane trudności w prawidłowym odczytywaniu druków nowych dowodów rejestracyjnych pojazdów, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o przedstawienie stanowiska w sprawie rozwiązania zasygnalizowanego problemu.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski